

Iniciativa EQUAL se zaměřuje na pomoc skupinám, které mají problémy na trhu práce

Lepší přístup na trh práce vyžaduje netradiční přístupy

Česká republika se jako první z kandidátských zemí připojila k evropské iniciativě EQUAL. Jejím cílem je prosazení inovativních řešení k potírání všech forem diskriminace a nerovností na trhu práce.

Jan Příkryl

Nezaměstnanost v České republice už přesáhla 10 procent. Problémy jsou i v její struktuře. Přestože ženy už od počátku letošního roku tvoří většinu nezaměstnaných, jejich postavení na trhu práce je těžší než u mužů. Absolventi všech typů škol a ti co nedostudovali představovali koncem února více než desetinu všech nezaměstnaných. Na jedno volné pracovní místo připadalo přes čtyřicet občanů se změněnou pracovní schopností. A dalo by se pokračovat.

Evropská iniciativa

S podobnými potížemi se potýkají i země Evropské unie. Vytyčily si za cíl dosažení vysokého stupně zaměstnanosti všech skupin na trhu práce. Pomoci má iniciativa EQUAL, ke které se připojila také Česká republika. Granty, v zemích EU z Evropského sociálního fondu, v Česku zatím z prostředků Phare a státního rozpočtu, umožňují různým uskupením organizací, tzv. rozvojovým partnerstvím státních, neziskové institucí, ale třeba i podnikatelských firem hledat zajímavá a nová řešení ve čtyřech oblastech a uvádět je do praxe

Ve vazbě na zaměstnatelnost - se iniciativa zaměřuje na ty, kteří mají problémy s uplatněním na trhu práce. Týká se to lidí se základním či neukončeným vzděláním, zdravotně hendikepovaných či v předdůchodovém věku, ale třeba také osob vracejících se z výkonu trestu odnětí svobody či z mateřské dovolené. Patří sem i odstranění diskriminace vyvolané rasismem a xenofobií.

Podpora podnikání pro všechny, která je druhým základním okruhem, se zaměřuje na poskytování různých nástrojů potřebných pro zavedení podnikání, ale i tvorbu nových pracovních míst. Patří sem i posílení zejména komunálních služeb, zlepšení kvality pracovních míst v tomto sektoru.

Umět se přizpůsobit změnám, které v ekonomice a v celém světě probíhají, je předmětem třetího pilíře. Jde o prosazování celoživotního vzdělávání a dalších opatření, která pomáhají najímat a udržet v práci ty, kteří na trhu práce trpí diskriminací a nerovností. Součástí je i podpora přizpůsobivosti zaměstnanců i firem strukturálním ekonomickým změnám, včetně používání informačních, ale i jiných nových technologií.

Poslední okruh se zaměřuje na rovnocenné příležitosti pro muže a ženy. Dotýká se např. sladění rodinného a profesionálního života, vytváření pružnějších forem organizace práce, které by umožnily zaměstnat například ženy s malými dětmi apod. Stranou pozornosti nezůstaly ani sociální rozdíly mezi pohlavími a otázky spojené s nerovnoprávným postavením v zaměstnání.

Česko má předstih

Česká republika nejen, že byla první z kandidátských zemí, které se k iniciativě připojily, ale oceňuje se i šíře jejího zapojení. Projekty se zaměřily na tematické priority pod všemi čtyřmi pilíři, Maďaři, kteří jsou druhou zapojenou zemí, se soustřeďuje například pouze na jednu

oblast. To se podle manažerky programu z Národní kanceláře EQUAL při Národním vzdělávacím fondu Evy Bosákové projevuje i v aktivním přístupu členských zemí ke spolupráci s českými rozvojovými partnerstvími.

Řídícím orgánem celého programu je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Národní kancelář EQUAL zajišťuje technickou asistenci. Na jeden projekt, který trvá nejvýše 30 měsíců, je průměrná výše grantu 665 tisíc eur. Polovinu hradí Česká republika, polovinu program Phare, po vstupu do unie bude tato aktivita financována z Evropského sociálního fondu.

Kolem každého projektu se shromáždila řada zainteresovaných partnerů a společně vytvořili již zmíněné rozvojové partnerství. Například KOMPAS, který se zaměřuje na hledání nových metod a přístupů k podpoře aktivace vlastních schopností u uchazečů o zaměstnání bez středního vzdělání, je jich čtyřiatřicet. Počínaje Ústeckým krajem a Severočeským sdružením obcí přes úřady práce a vzdělávací instituce až po hospodářské komory a zaměstnavatele.

Nadnárodní spolupráce je s odborníky z Německa a Rakouska.

Do veřejné soutěže se v České republice přihlásilo celkem 76 rozvojových partnerství. Z nich bylo loni vybráno 20. Ta dostala prostředky na rozpracování svých námětů do projektů.

Dalším kolem jich prošlo už jen deset, která od podzimu loňského roku pracují na svých projektech. Třetí etapou bude podpora rozšíření dosažených výsledků do praxe. Doplňující prostředky dostane pět nejlepších rozvojových partnerství, s největšími přínosy pro široké využití v České republice.

Profil vybraných projektů

Program KOMPAS je jeden ze čtyř, které patří pod pilíř zaměstnatelnost, další tři rozvojová partnerství jsou zaměřena na pomoc obtížně zaměstnatelným cílovým skupinám, především nízkokvalifikovaným se zdravotním postižením. Pro podporu podnikání běží dva projekty. Jedním z předkladatelů je Trexima, s. r. o. Zlín. Vytváří kartotéku živností, kde zájemce najde soupis požadavků pro vstup do podnikání v určité oblasti, ale také si bude moci ohodnotit prostřednictvím internetu svoje individuální předpoklady pro určité podnikání. O spolupráci projevila zájem rozvojová partnerství ze čtyř zemí unie.

V ostravském regionu vzniklo rozvojové partnerství pod vedením RPIC-ViP, s.r.o., zaměřené na pomoc zaměstnancům ohroženým restrukturalizací českého ocelářského průmyslu. Za cíl si dalo zlepšení spolupráce mezi zaměstnaneckými agenturami a úřady práce nebo zdokonalení konzultační práce pro nadbytečné pracovníky, kteří budou opouštět své mateřské podniky. Výstupy z tohoto programu by mohly být použitelné například i pro útlum hornictví či jiných neperspektivních odvětví.

Eva Bosáková říká, že výstupy z celé iniciativy by měly přispět k odstranění různých bariér, které dosud na trhu práce existují. Tím významným, co iniciativa přináší z hlediska dopadu do praxe, je společný přístup zainteresovaných ke sdíleným prioritám a efektivní šíření úspěšných řešení. Připomíná také, že po tomto prvním kole implementace programu EQUAL bude následovat další, pro které už budeme - po vstupu do unie - čerpat z Evropského sociálního fondu částky na podporu pracovního trhu mnohonásobně vyšší než je tomu dnes. Popisy přijatých a realizovaných projektů rozvojových partnerství a další informace o iniciativě EQUAL mohou zájemci najít na internetové stránce www.nvf.cz/equal.